

VERTAALD DOOR ...

Een vertaler over zijn of haar weerbarstigste vertaalprobleem, en de oplossing ervan.

Lisa Thunnissen

Wat is het grootste vertaalprobleem dat u bent tegengekomen?

Vorig jaar vertaalde ik *Campeón gabacho* (*De cowboykampioen*) van de Mexicaanse auteur Aura Xilonen. De taal in die roman is een mix van geleerde woorden die de hoofdpersoon, Liborio, uit boeken oppikt, straattaal, 'Spanglish' (een mengeling van Spaans en Engels) en verzonden woorden, om maar niet te spreken van de talloze 'koosnamen' die de baas van Liborio voor hem heeft: dadaïstische droeftoeter, slampamper, krentenkakker, letterdief, lepreuze hondenbalzak, duivelsgebreed, en zo kan ik nog wel even doorgaan. Het grootste probleem waren misschien wel de woorden die met geen mogelijkheid te herleiden waren tot iets bestaands. Op een keer brengt het meisje op wie Liborio verliefd is hem een provisorische verjaardagstaart en is hij "cacaruto, asimborzado". Die twee woorden zijn in geen woordenboek te vinden. Maandenlang hebben ze onvertaald in hoofdletters in mijn vertaling gestaan.

Hoe hebt u het opgelost?

Gelukkig kon ik de schrijfster om raad vragen. Ze vertelde dat ze soms willekeurige woorden in haar tekst had gestopt, bijvoorbeeld vanwege de klank. Toch had ze meestal wél een betekenis in haar hoofd. "Cacaruto, asimborzado" werd voorafgegaan door "al garete", wat iets als 'stuurloos' betekent. Liborio is van slag, hij is er (op een positieve manier) kapot van dat het meisje zo iets liefs voor hem doet. Wat moest ik hiermee? Vaak komt het oplossen van dit soort problemen neer op even iets anders gaan doen – wandelen of fietsen of hardlopen. Na talloze tochten staat er nu in het boek: "Ik was stuurloos, morzelig, vergruzelementeerd toen ze langs me liep."

Lisa Thunnissen (1984) vertaalde onder andere werk van Eduardo Halfon en Raúl Zurita (poëzie). Dit jaar verscheen naast *De cowboykampioen* van Aura Xilonen de bloemlezing *Twaalf verhalen en een revolutie*, waarvoor ze drie verhalen vertaalde. Momenteel werkt ze aan haar tweede romanvertaling voor Uitgeverij Wereldbibliotheek. Daarnaast is ze docent, en redacteur van vertaaltijdschrift *PLUK*.

Foto: Nike van Helden